

Фонд
Д-3567 1
Опис
Справа
139
Тернопільської області
6
ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ

Список з бідою.
Черніківсько-Березанська округа ОУМ

ПАПКА

ДЛЯ 139

паперів

Звітні ОУМ з підготовки і ходу виборів до Верховної Ради СРСР 10 лютого 1946р. у Бузавському і Березанському виборчих округах.

Примітно звіт про хід виборів до Верховної Ради СРСР 10 лютого 1946р. по Бузавському виборчому округу. Намалювання

20 р.

Крайні дати: 05 березня 1946р.
Кількість документів: 3
Кількість аркушів: 8
Зберігати: постійно

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ 6
Тернопільської області
Фонд Д-3569 1 Опис Справа 139

з підготовки і ходу виборів до Верховної Ради С С С Р .

В останніх місяцях 1945 р., більшовики повели посилену підготовку до переведення виборів у Верховну Раду С С С Р. Преса широко розписувалася про "радянську демократію", про "найдемократичніші вибори", порівнюючи їх з виборами в капіталістичних державах. Вслід за цим в терені широко розгорнено пропагандивно - агітаторську роботу. Пропаганда ця проявлялася у всі видах. По селах організовано "червоні кутки", призначено агітаторів на десятки хатки, які повинні були роз'яснювати "конституцію С С С Р" і "положення про вибори". Цією роботою мали керувати учителі та подекуди працівники рай. адміністрації. Робота ця однак не проявлялася. Виїмок становили села під районом, які були під постійною контролею влади. В районних газетах /"Червоні Бережани" і "Ленінська Зірка"/ опубліковувано кандидатури депутатів у Верх. Раду, представляючи їх як випробуваних більшовиків і людей, які обстоюватимуть інтереси народу. Крім цього окремими листівками-летючками розповсюджено між народом життєписи кандидатів. Перед самими виборами обласний осередок пропаганди випустив масу виборчих кличів і закликів, які розповсюджувано по терені. Військо, яке кватирувало по селах, кожного дня заповнювало стіни будинків писаними кличами. Ця робота була конечною тому, що друквані кличі зараз по розклеєнні зникали. Не довго виділи ти-ром, чи фарбою писані заклики, бо населення зішкробувало їх з стін.

В парі з пропагандивною підготовкою йшла технічна. В м. грудні назначено /з району/ голів і членів "виборчих комісій" в кожному селі. Були ними управителі шкіл, учителі і овідоміші громадяни. При кінці січня 1945 р. голови сільрад з своїми десятниками виготовили "списки виборців", які вистали до району. Виборчі локалі містилися в школах і читальнях.

Наш терен був поділений між дві виборчі округи: бучацьку і бережанську. До першої належав район Стрипи, до другої козівський і бережанський райони. По бучацькій виборчій окрузі кандидатами були: Ткачук Марко Якович та Чубей Дмитро Михайлович. По бережанській: Гречуха М.С. та Ткачук Марко Якович.

Півтора місяця перед виборами почали їздити по селах агітатори з району, виголошуючи при тому "запальні" промови на мітингах, в яких захвалювали радянський лад, досяги соц. будівництва, радянську демократію, перемогу Ч.А. над Німеччиною, батьківську опіку компартії над народом і т. д. На кожній промові довше спинялися над "бандерівцями", зазначаючи при тому, що вони старатимуться перешкодити у проведенні голосування. Щоби скомпромітувати "бандорів" перед народом, чортківська область зрадагувала т.зв. "Слово колишніх бандерівців", і масою розповсюднила його між народом.

23.І.1946 р. в Козові відбувся мітинг, на якому були присутні: представник ЦК КП/б/У і представник облпарткому, який у промові заявив: "Щоби вести боротьбу з бандерівцями, треба вжити всіх засобів, бо вони в Галичині не дають народові мирно жити". Представник ЦК КП/б/У до слів обласного додав "не тільки в Галичині, а в цілій Україні роблять вони заколот".

7.І. і 17.І. відбулися наради голів сільрад та виборчих комісій. На нараді, що відбулася 17.І. був присутній т. Гречуха. На нараду впускали по строгій ревізії, за спеціальними пропусками. На нараді було висказано "великих слів велику силу" на адресу Гречухи. Він сам вивчав виборців, що буде вірний укр. народові і захищатиме його інтереси.

Виглошені мітинги не мали впливу на народ. Про це більш довідувалися від своїх розвідчиків. Знали вони і те, що наша противиборча акція не прибрала ще властивих форм, на які вони розчисляли. В той час негативне ставлення до виборів виходило від самого населення. Більшовики, побачивши, що їхньої пропаганди замало, щоби дістати позитивний вислід виборів, бо нарік піде за бандерівцями, якостанійкхрекакандидивнижаргументх висилають військом, яке мало зломити поставу народу і спаралізувати широку противиборчу акцію з нашої сторони. Військом, яке появилася на терені розпоряджало НКВД використовувачи його для нищення революційного руху і ведення виборчої кампанії.

В другій половині січня зачинається друга дія комедії, яка носить нву "Виборча кампанія". Почалися облави, вивози, ревізії, арештування, грабе

і ін. /В бережанському р-ні спалено 30 господарств, 50 господарів пограбовано, 146 осіб арештовано, 18 родин виселено. В козівському р-ні арештовано 130 осіб/серед арештованих 18 жінок/, вбито 16 осіб, виселено 17 родин, спалено 15 господарств, 24 пограбовано. У вишнівецькому р-ні виселено 15 родин, спалено 15 господарств, арештовано 76 осіб.

Від 18 - 21 І по селах північної Бережанщини була проведена облава, в якій брало участь около 1000 вояків. Військо це привів з собою "любиме народу"-депутат Гречуха. Така сама облава пройшла по західній Підгаєччині/Слав'ятин, Воків і ін./

Арештами, висилкою, паленням і габіжню карали тих, що відмовлялися від участі в голосуванні.

27. І. більшовики, що переїжджали з Котузова до Золотник зробили собі мішені з старої жінки, яка йшла дорогою. Стріли були влучні і жінка впала трупом.

В с. Лапшин /береж. р-н/ підчас грабежі застрілили дівчину, яка перешодила. Не хотіли свідка. Подібних випадків в терені багато.

Вище згадане це декорація сцени, на якій виступав більш. пропагандист і співак похвальні пісні партії, урядові і соц. державі. Нарід обсервував це. На "концерти не йшов добровільно. Його гонили штиками. Загнаний до залу вже не слухав пісень, а з затисненимч устами почав голосно висловлювати своє невдоволення. Терор не поміг, а ще більше зразив населення до більш. влади.

2. ІІ. в с. Михайлівка/над Стрипою/на зніпті агітатора чи народ піде голосувати, одна жінка сказала "Що це питання. Ви перед хвилиною сказали, що вибори є добровільні і таємні. Значить можемо голосувати, якщо схочемо. По що ж силування. "Агітатор відповів: "Голосування не примусове, а обов'язкове! А з такою, як ти, михрай яку підбухали бандерівці, ми розчитуємось". Розчитання не мало жодного впливу на присутніх. Понеслися голоси: "Голосувати не підемо. Не хочемо колгоспів".

6. ІІ. в с. Слав'ятин/підгаєцький р-н/на мітингу, який переводив представник з р-ну, одна з жінок сказала: "Як ми можемо голосувати за державу, яка вбиває наших дітей і нищить наше майно. /Це було по облаві/Розлючений більшовик викрикнув: "заберіть цю бабу, бо застрілю".

В с. Вага більшовик заводив: "Ми знищили буржуїв, курулів". В той час відізвався на сали один господар, "а нас бідних обдурили зовсім". /На залу сміх/.

На мітингу в с. Гайворонка/Стрипа/, секретар партії Ківер сказав: "Шкода вашій труду і жертв, бо головний провід перейшов до нас". Це викликало сміх.

В с. Мечизів/береж. р-н/на мітингу агітатор запитав людей чи підуть голосувати. У відповідь почув голоси: "Ви нас обдурили в 1940 р., а тепер не підемо".

В с. Тростянець/береж р-н/ на мітингу пропагандист заявив, що хто не піде голосувати, то нехай збирається на Сибір. У відповідь почув таке: "Там також живуть люди, а ми не допустимо до того, щоб нас проклинали кака діти". Перед виборами, люди почали готувати харчі на дорогу.

7. ІІ. на мітингу в с. Ішків/Стрипа/, що був скликаний військом НКВД, редактор "Ленінської Зірки"- Мурахов заявив: "Хто не піде голосувати, то хай готує собі сумку, котьолок і Сухарі, та хай сподіється поїздки на Сибір". Цей сам редактор провів мітинги в інших селах. Вони мали аналогічний характер.

По трьох-місячній виучуванні роль з комедії "Сталінські Вибори", захотіли режисери переконатися чи артисти гратимуть добре свої ролі. В днях від 4 - 6 лютого по терені відбувається "генеральна проба" та на жаль режисерам не вдалося зібрати артистів. "Директори" театру з НКВД були розчаровані. Трьох-місячний труд пішов в дубину. Підготовка комедії коштувала величезні суми! Директори думали зареєти, тимчасом каса порожня.

Вичерпавши весь пропагандивний матеріал/того роду/, нетерпеливо ждали 10. ІІ. -го, дня виборів. Ждав народ.

9. ІІ. по-полудні скликали більш на раду "виборчі комісії" і не випустили аж по виборах. Зробили це на те, щоб не ходили за нею так, як за виборцями, а мали їх під рукою. Подекуди в цей спосіб поступили з всіма виборцями. 9. ІІ. в с. Венева/Стрипа/ зігнали людей на мітинг і не пустили

аж 10.ІІ., коли всі проголосували.

День "виборів" 10.ІІ.46 р. - це день катувань, насильства, грабежів, морувань і заперечення свободної думки і волі людини. Цей день є рівно ж днем перемоги волі народу над насильством. 10.ІІ. більшовики перший раз дістали поличника, а народ виказав свою політичну зрілість. Сам хід виборів, підтверджений фактами і свідками говоритиме найбільше.

Від 4 -тої години ранку по селах усіх районів гасала салдатня і, чередою гнала народ до урн. Тих, що відказувалися били, стріляли понад голови і арештували. Коли і це не помагало, брали урни і йшли хата - в хату, питали за прізвиськами і діткнувшись виборця кидали б'юлетень в урну. Коли виказувалося, що мало голосів, досипали б'юлетенів, а тоді виходило 110%. План перевиконано. Ось кілька фактів на підтвердження вищого сказаного.

В с. Гайворонка/Стрипа/"проголосувало" 316 осіб, важних 90 голосів, а решта б'юлетені подерті і не пописані. "Проч з комуні", "Смерть комуні" і тп. Голова виборчої комісії Михальський Гриць, уроджений 7.11.1888 р. у виборчому льокалі до присутніх членів комісії сказав: "Друзі. За що будемо голосувати нас проклянуть наші діти". Це підслухав більшовик, що стояв на стійці, і коли господар вийшов надвір, більшовик замордував його і прикрив солом'ю. Ониськів Анну, яка відмовилася від голосування, більшовики викинули надвір з її хати, а один з них, приложивши її пістоль до голови, взивав її голосувати. Коли жінка рішуче відмовилася, її заарештовано. Крім неї заарештовано Мацалу Петра, Ониськів Катрю, Вайсаровича Осипа, Бучан Теклю і шістьох інших.

В с. Котузів/Стрипа/більш. з панцирного авта обстрілювали село. Салдати виганяли людей з хат. З другого авта стріляли з скоростріла людям понад голови. Проголосувало 150 осіб. Вислід був однак 450 голосів. Шахрайство бачив член виборчої комісії.

В сс. Гниловоди, Зарваниця, Поплави, Шкіндерівка не голосував ніхто. Салдати виганяли людей з хат. В с. Гниловоди, стріляли понад голови, били та голосувати не пішов ніхто. Тоді більш. пограбили кооперативу та від'їхали в район. В цьому ж селі під конвоем гнали вчительок з СУЗ, які йшли і дуже плакали. В с. Поплави змушували демобілізованого, Гамерського Василя до голосування. Цей відповів: "Голосу не віддам. Я був 4 роки на війні стратив руку, а ви мені не заплатили пенсії за два місяці".

В с. Котузів демобілізований Кузик Осип у відповідь на запит чому не йде голосувати сказав: "Не піду тому, що я служив в армії, а прийшов додому без черевиків і застав дітей голих і голодних. Не буду голосувати за колгосп, котрий я бачив на власні очі, бачив там нужду людей. Не піду. За це його катували. Кинувши на землю били і копали в голову. В цьому ж селі тяжко побили жінку, яка не хотіла голосувати, бо чоловік в Донбасі вмирає з голоду".

В с. Вага більш., б'ючи крісами, гнали до виборів 60-літню босу і майже голу жінку-Кобенюк Анну. В цьому селі назганяли людей і питали чому не голосують. У відповідь почувли: "За колгоспи, за розстріли, за знущання голосувати не будемо. Тоді лейтнат витягнув нагана і почав бити людей куди попало. Люди счинили крик і почали втікати надвір, та тут стояв кудемет, з якого посипалися стріли. Частина людей втікла, а за інших проголосували самі.

В с. Шкіндерівка/Стрипа/більш. назганяли до залу людей і вамагали голосів. Народ запротестував: "За колгосп, за нужду голосувати не будемо". Лейтнат вгворював людей, а вкінці почав бити і грозити вивозом на Сибір. Народ счинив такий крик, що було чути на сусідні села. "Везіть на Сибір, а голосувати не підемо" - говорили. Тоді більшовик ударив в груди демобілізованого Шупняка Михайла. Народ закричав: "А тепер таки не підемо голосувати, хоч побийте нас всіх. За таку свободу не будемо голосувати". В той час до більш. старшини підступає вчителька-східнячка Кицькай Люба і говорить: "Пощо мордуєте народ. Це ж не худоба. Не хоче, то хай не йде голосувати". "А ти що за одна", запитав більшовик. "А тобі пощо" - відповіла вчителька. "А ти вже проголосувала" - настоював. "Но-перше це моя воля, по-друге не хочеться мені, бо нема за що. І тут почалася сцена, на яку глядів народ. Учителька кричала: "За це, що брат примирає з голоду в тюрмі, голосувати не піду". При цьому заперечила заможне життя в колгоспах, гро котре передтим говорив більшовик; мовляв: "Я бачила його".

В с. Медова/козівський р-н/більш. обіцяли мануфактуру для тих, що госуваватимуть. Однак це не притягало виборців, хоч як чудова була принада. Проголосувало 30 осіб. Коли більш. побачили, що люди скреслюють голоси, викидають комісію за двері і досипують б'юлетенів. Секретарка виборчої комісії домагається виборчого б'юлетеня, щоб проголосувати. На це відповів енкаведист: "Громадяни скоро розібрали б'юлетені, так що більше вже немає, а це що ти не проголосувала це нічого. Все по голосуванні".

В М. Козова/районний центр/на 1550 виборців проголосувало 350. На одному б'юлетені було написано: "Будемо голосувати за Степана Бандеру". На другий день, на засіданні РВК, начальник НКВД показував цей б'юлетень і сказав, що не сподівався, щоб в районі були "бандьори".

Золота Слобода/коз. р-н/. До години 24-ої проголосували воєнні і виборча комісія. О год. 15-тій приїхав з Козови танк і сотня війська. Військо почало виганяти людей до голосування. До одної хати зайшов секретар партії Плечистий та вдарив жінку. Чоловік взяв фляжку та почав обкладати Плечистого по плечах. На допомогу прибігли жінки. Другий босяк вів малого, горбатого мушину, цей побачивши, що Плечистого б'ють, думав, що вже зачалося. Вдарив більшовика палицею по плечах, а сам утік. Одного більшовика гонили до урни, та цей заявив, що буде голосувати в самостійній Україні.

Геленків/коз. р-н/. Лазар Василь літав у лице від більшовика за те, що не хотів іти голосувати, "бо ще сондає" - говорив. Секретар райпарткому Гребенк повідрізував у кабінах олівці, щоб не було чим скреслювати б'юлетенів.

Саранчуки/берег. р-н/. До голосування гонили людей штиками. Мандрієві Михайлові дали 10 м трів матерії за те, що перший проголосував.

Котів/берег. р-н/. Тому, що кабіни були понижі, босяки ходили з урнами по хатах. Один член родини міг проголосувати за всіх. За те, що відмовилися голосувати, більш. тяжко побили 9 -лох господарів і 5 жінок. Між ними 75-літнього дідуся.

Богатківці: в день виборів серед села стояло 40 підвод для вивозу на Сибір на випадок протесту населення та шибениця.

Ішків/Стрипа/ - Дворіше. Більшовики з урною в хату, а жінка в крик: "Гвалт, москалі б'ють, грабують, рятуйте". В цьому ж селі Василік Василь заявляє: "Голосу не дам". "Ну то хоч діткнися, просить босяки! Не діткнися, бо заражуся" - відповів.

Розсоховатець/Стрипа/. Не голосував ні один переселенець.

Так виглядали "найдемократичніші вибори" в "найдемократичнішій" державі світу.

5 березня 1946 р.

0400/4

3 підготовки і ходу виборів до Верховної Ради СРСР.

В останні місяці 1945р. більшовики новели посилену підготовку до переведення виборів у Верховну Раду СРСР. Преса широко розшукувалася про радянську демократію про "найдемократичніші вибори" порівнювали їх з виборами в капіталістичних державах. В слід за цим в терені розгорнуто широко пропагандистську - агітаторську роботу. Пропаганда ця проявилася у всіх видах. По селах організовано "червоні кутки" призначено агітаторів на десяти хатки, які повинні були розяснювати "конституцію СРСР" і положення про вибори. Між робіт мали керувати учителі та подекуди працівники рай. адміністрації. Робота ця однак не проявилася. Війною ставало села поблизу району, які були під постійним контролем районної влади. В районних газетах | Червоні Березани і Ленінська Зірка | опубліковано кандидатура депутатів у Верх. Раду, представляючи їх як випробованих більшовиків і людей, які обстоювати мають інтереси народу. Крім цього окремі мотивами-летівками розповсюджено між народом вигадані кандидатур. Перед самим виборами обласний осередок пропаганди випустив масу виборчих листів і закликів, які розповсюджувало по терені. Військо яке кватерувало по селам кожного дня зашарпало стіни будинків пісьмами і влітками. Ця робота була конечною, тому, де друковані листи зараз розповсюджені зникали. Не довго виділи територію, де працює писані заклики, бо населення зішкребувало їх зі стін.

В період пропагандистської підготовки була технічна. В м.Груди призначено районну комісію з членів "виборчих комісії" з кожного селі. Були ними управителі шкіл, учителі і свідомі громадяни. При кінці січня 46р. Голова райрад Віталько десятиннама виготовила "список виборців" які вислали до району. Виборчі жюріали місцями в ящиках і кувалдині. Над терен був поділений між дві виборчі округи: бучацьку і березанську. До першої належав р-н Стрипи, до другої березанський і козівський. По бучацькій виборчій округі кандидатами були Ткачук Марко Якович та Чубак Дмитро Микитович. По березанській: Гречука М.С. та Ткачук Марко Якович.

Віктор Місюра місця перед виборами почав їздити по селах агітатором в рай. виголосивши при тому "і загальні промови" на мітингах, в яких закликавши радянський лад, соціял.будівництво, рах. демократію, перемогу ЧА над німеччиною, багачівську опіку Компартії над народом і т.д. На своїй промові довго сиплячися над "данцівцями" зазначувавши при тому, що вони стерають утворювати середок у переведенні госуваня. Щоби скомпенсувати "бандерівців" серед народом, черківська область зрадагувала т.в.з. "Слово колінних бандерівців", і масово розповсюдила його між народом.

22.1.46р. в Коворі відбувся мітинг на якому були присутні: представник НКДВ, і представник обласкому, який у промові закликав: щоби всі боротись з бандерівцями, треба взяти всіх засобів, бо вони в цілі Галичини не дають людям мирно жити. Представник НКДВ, де свій обласного додав "не тільки в Галичині а в цілій Україні роблять вони заколот", 7.1. і 17.1.46р. відбулися наради голів сілрад, та виборчих комісій. На останній нараді 17.1.46р. був присутній т. Гречука. На нараду пускали по строгій ревізії і за спеціальними пропусками. На нараді було висказано багато похвальних слів на адресу Гречуки. Від сам виступа виборців до буде вірний українському народові і захищати його інтереси.

В другій половині січня зачинається друга дія комедії, яка носить назву

"Виборчої компанії". Почалися облави, вивози, арештування, ревізії, грабежі і т.д. Від 18 до 21.I.46 р. по селах північної бережанщини була переведена облава, в якій брало участь 1000 вояків. Військо це привів за собою "любимець народу"-депутат Гречуха. Така сама облава перейшла по західній підгаєччині, |Славятин, Боків і ін.|. В бережанському р-ні спалено 30 господарств, 50 господарів пограбовано, арештовано 146 осіб, висилено 18 родин. В козівському р-ні арештовано 130 осіб |серед арештованих 18 жінок |, вбитих 16 осіб, висилених 17 родин, спалено 28 господарств, 24 пограбовано. В вешнівецькому р-ні, висилено 15 родин, спалено 15 господарств арештовано 76 осіб.

Всі арештовані, висилені і спалені-це ті, що відмовилися від голосування 27.I. більшовики попереїжджали зі с. Котузова до с. Золотник, зробили собі мішень зі старої жінки, яка йшла дорогою, |вчилися ціляти|. Стріли були влучні і жінка впала трупом.

В с. Лашин |бережанський р-н|, підчас грабежі застрілили дівчину яка переходила. Не хотіли свідка. Подібних випадків в терені багато.

Вище згадане це декорація сцени на якій виступав більшовицький пропагандист, співаючи похвальні пісні партії, урядові і соц. державі. Нарід обсервував усе. На концерти не йшов добровільно, його гонили штиками. Загнаний до залу вже не слухав пісень зі затисненими устами, але почав голосно висловлювати своє не вдоволення. Бажаного вислідку більшовики не побачили. Терор не поміг, а ще більше зразив населення до більшовицької влади.

2.II.46 р. в с. Михайлівка |над Стрипом| на запит агітатора чи народ піде голосувати одна жінка сказала, "пощо це питання. Ви перед хвилиною сказали, що вибори є добровільні і таємні, значить ми можемо голосувати якщо схочемо, пощож силування". Агітатор відповів: "що голосування не примусове а обов'язкове". А також як ти, яку підбухали бандерівці, ми розчитаемось. Розчитання не мало жодного впливу на присутніх. Понеслися голоси: "Голосувати не підемо. Не хочемо колгоспів".

6.II.46 р. в с. Славятин |підгаєцький р-н| на мітингу котрий переводив представник з р-ну, одна зі старших жінок сказала: Як ми можемо голосувати за державу, яка вбиває наших дітей і нищить наше майно. |це було по області|. Розлючений більшовик крикнув: Заберіть цю бабу бо застрілю.

В с. Вага більшовик заводив: "Ми знищили буржуїв, куркулів", В той час відзивається на сали оден господар, "а нас бідних обдурили зовсім". |На сали сміх|.

На мітингу в с. Гайворонка |Стрипа|, секретар партії Ківер сказав: Шкода ващого, труду і жертв, бо ваш головний провід перейшов до нас. Це викликало сміх.

В с. Мечищів |бережанський р-н| на мітингу ~~пропагандист~~ агітатор запитав людей, чи підуть голосувати. У відповідь почув голоси: "Винас обдурили в 1940 р., а тепер не підемо."

В с. Тростянець |береж. р-н| на мітингу пропагандист заявив що хто не піде голосувати, то нехай збирється на сибір. У відповідь почув таке: "Поїдимо на сибір. Там також живуть люди, а не допустимо до того, щоб нас проклинали наші діти". Люди перед виборами приготувляли собі на дорогу харчі.

На мітингу 7.XI. 45 р. в с. Іцків |Стрипа| що був скликаний військом НКВД і "рубашниками", редактор "Ленінської Зіпки" Мараховський заявив: "Хто не піде голосувати то хай готує собі сумку, котьолок і сухарі та хай сподіється поїзтки на вибір." Цей сам редактор провів подібні мітинги в інших селах.

По трохмісячній вичуванні роль з комедії, яка називається "вибори до Верховної Ради ССР", захотіли режисери переконати чи артисти гратимуть добре свої ролі..

В днях від 4.-6.II.46 р. по терені відбувається "генеральна проба та на жаль режисерам не вдалося зібрати артистів. Проба не вдалася". Деректори театру, НКВД, були розчаровані. Трох місячний труд пішов в дубину. Підготовка комедії коштувала велечезні суми деректори думали заробити тим часом каса порожна.

Вигорізьких ввесь пропалагандний матеріал | того роду | незарпешиво здали

10.11. 46 р. дня виборів. Дав народ. У.11. посполудя сиклими більшовики парку "виборчі комісії". Іх не випусти

стали аз по виборак. зробили це на те щоб на ходили за жем так як за вибор-
цями, а мали їх під рукою. Недекуди в цей описіб поспушли до всім вибор-
цям. У.11. с. Велова | Стрина | айными людьми на відтин, іна попустили аз 10.

11. Казивсі проголосували.
День "виборів" 10.11.46 р. - це день камувань, насильства, прабери, мурдів

і запереченні свободної душі і волі людини. Цей день є рішачим перемогою
народу над насильством. 10.11. більшовики перший раз дістали політична а
народ виказав свою зрілість. Сам хід виборів підтверджений фактами і свід-
ками говоритиме найближе.

Від 4-ої години ранку пов селак всіх районів галасала сагаченя і череди
дог гонила народ до урн. Тих ко відказувалися були, стріляли понад голови

і арештували. Коли і це не помагало брали урні і списки, і були жита так
з кату, шитами за призначами і дівкувалися виборця кидали бьити в урну.

Коли виказувалося що мало голосів, досянали бьитинів, а тоді виходило 110%.
План перевиженано. Ось кілька фактів на підтвердження виказаного.

В с. Лайворенка | Стрина | "проголосувало" 316 осіб, важиж 90 голосів,
а рента бьитині подерті і пописані. "Проч в комуно", "Смерть комуні", і так

постепенно. Голова виборчої комісії Михайльський Граць уроджений 7.XI.1888р.
у виборчому льокалі до присутніх членів комісії сказав: "Друзі! За це будемо

мо голосувати. Нас проклянуть наші діти. Це підсудувал більшовики це отояв на
своїм, і коли господар виїшов на двір більшовики замордував його, і прикрив

солонюк. Описанів Анну, яка відмовилася від голосовання, більшовики викинули
її на двір з її хатя, а оден зних приложив її нестоль до голови возивзав їти

голосувати. Коли хінка рішуче відмовилася її арештовано. Крім цієї арештова-
но, Мелана Петра, Описанів Марвія, Байсарезича Осипа, Вучан | Тежля і шістьох

інших.
В с. Козувів | Стрина | більшовики з кацдерного аста обстрілювали село.

Саджата виганяли людей з хат. З другого аста стріляли ві окобстріла лю-
дем понад голови. Проголосувало 150 осіб. Вслід був одма 450 голосів.

В селі Глиководи, Зарванія, Попляви, Анкідерівка не голосували нікто.
Саджата виганяли людей з хат з с. Глиководи. Стріляли понад голови, були,

на охман голосувати нем нішов нікто. Тоді більшовики ограджи кооперативу
і відікали з район. В цьому селі під конвоєм гнали учительок з ОУЗ які ін-

ше і дуже кивали.
В с. Лепляви демоб. Ча Гамерського Василья, Змукували пере о голосе. Цей від-

повіді, голосу не віддає, а був 4 роки на війні, стратив руку а ви мені не
заплащали пенсії за два місяці.

В с. Козувів демоб. Ча Кузюк Осип у відповідь на запит чому не іде го-
лосувати сказав: не піду за те що я служив в Ча, а прийшов до дому без че-

решків і застав діти коми і голедних. Не буду голосувати за колгосп,
потрий я бачив на власні очі як там люди бідууть не піду. З це геро налу-

вали, кикували на землі біля і копали в голову. В цьому селі тило побили
вінку яка не хотіла голосувати се чоловік в домбаці викас з голоду.

В с. Вага 60 дитяв зірку босу і найже голу | Кобеня Анна | бачи кірсами
гнали до виборів. В цьому селі більшовики наганяли людей і шитами чому

не голосуять. У відповідь почули: за колгоспи зареєстрийники, за зкування
голосувати не будемо. Тоді лейтинант витягнув наган і почав бити людей

куди попало. Янди вчинили крик, і почали віткати на двір, та тут стонь куле-
мет з шего побькалелся стріли. Частина людей втекло, а са інших більшовики

проголосували самі.
В с. Шкіндерівка | Стрина | більшовики зганяли до селі люди і вимагали

голосів. Народ заперестувати: за колгоспи за нуду голосувати не будемо.
Лейтинант зговорював людей, а вкінці почав бити і грезити вивозом на Си-
бір. Народ зчинив такий крик до було чути на сусідні села. Весить на Сибір
а голосувати не підем. Тоді більшовикамх ударив наганом в груди демоб. Ча
Пупишка Михайла народ закричав: а тепер таки не підемо голосувати хоч по-
бьити нас всіх.

За таку свободу не будемо голосувати." В той час дві більшовицького старшини підступає учителька-східнячка Кипкай Луба і говорить: пощо мордуєти народ цей не худоба. Не хоче то нехай не йде голосувати." А ти що за одна" запитав більшовик. "А тобі пощо", відповіла учителька. "А ти вже проголосувала", настаєвав. Поперше це моя воля, по друге не хочеться мені, бо нема за що. І тут почалася сцена на яку глядів народ. Учителька кричала: за що брат помирає з голлоду в тирмі голосувати не піду. При цьому заперечила заможне життя в колгоспах, про котре перед тим говорив більшовик, мовляв: "ібачила його".

В с. Медова [Козівський р-н] більшовики обіцяли мануфактуру для тих що голосуватимуть. Однак це не притягало виборців, хоч як чудова була примана. Проголосувало 30 осіб. Коли більшовики побачили що люди скреслюють голоси, викидають комісії за двері і досипають бьитенів. Секретарка виб. комісії домагається бьитня щоб проголосувати, НКВД-ист відповів: "що громадяни скоро розібрали бьитені, таких що ніщо не лишилося, а це що ти не проголосувала це нічого. Вже по голосованню в нас.."

М. Козова [ра-н] на 1550 виборців, проголосувало 350. На одному бьитині було написано "Будемо голосувати за Степана Бандеру". На другий день на засіданню райвиконкому, начальник НКВД показував цей бьитень і сказав що не сподівався щоб районі були "бандьори".

Золота свобода [Коз. р-ну] до год 14-тої проголосували весні і виборча комісія. В год. 15-тій приїхав з Козови танк і сотня війська. Військо почало виганяти людей до голосовання. До одної хати зайшов секретар партії Пличистий, та вдарив жінку. Чоловік взяв фляшку та почав бити Пличистого по плечах. На допомогу прибігли жінки. Другий босяк вів малого горбатого мушну, побачивши що Пличистого б'ють, думав що вже "зачалося" вдарив більшовика палицею по плечах, а сам втік. Одного більшовики гонили до урни та цей заявив що буде голосувати в Самостійні Україні.

Геленків [Кож. рай-н] Лазар Василь дістав в лице від більшовика за те, що не хотів йти голосувати "бо це не снідав". Секретар райпарткому Гребеньк, повідрзував в кабінах олівці щоб не було чим скреслювати бьитенів.

Саранчуки [Береж. рай-н]. Голосовання гонили людей штиками. Андрійові Михайлові дали 10 метрів матерії за те що перший проголосовав.

Котів [Береж. рай-н]. Тому що кабіни були понижені, босяки ходили з урнами по хатах. Один член родини міг проголосувати за всіх. За те що відмовилися голосувати більшовики тяжко побили 9-ох господарів і 5 жінок. Між ними 75 літнього дідуся.

Богатківці: в день виборів серед сила стояло 40 підвод до вивозу на Сибір на випадок протесту населення, та шибениць.

Ічкив: [Стрипа] - Двориче, більшовики з урною в хату а жінка в крик: "гвалту москалі б'ють. Грабуйте-ратуйте." В цьому ж селі Василік Василь заявляє: "голосу не кину". Ну то хоч діткнися просить босяк". Не діткнуся бо зраджуся", відповів.

В с. Рогачин більшовики привели музику котра пригравала підчас виборів у виборчому льокалі. Люди почули музику почали плакати. Двох червоноармійців побачивши що люди плачуть і почали плакати також, і музику нагнали.

В с. Нараїв зганяючи людей доголосовання, більшовики стріляли за людьми та люди почали втікати. Приїхав тому більшовики ранили одну жінку. Зійшовши до одної хати спитали старої жінки чому вона не йде віддати свій голос. Коли та відказалася, то так її побили що ця на другий день померла.

В с. Гиновичі більшовики арештували 7 членів виборчої комісії і заявили щотоді їх випустять як населення піде голосувати. Підчас виборів за виборчу комісію були більшовики самі. Комісію випустили аж по виборах.

В с. Жуків більшовики знищили самі виборчі кабіни, та силою виганяли людей до виборів. Підчас виборів арештовано 10 осіб, за те що відмовилися від голосування.

7. II. 46 р. більшовики арештували виборчу комісію, та випустили аж по виборах.

Перед виборами до с. Нараєва більшовики пригнали з Вологні [Помор. р-н]. 80 людей, закидуючи їм що вони відмовляються брати участь в голосуванні тих людей били на очах місцевого населення прикладами крисів, та паличками.

В с. Стриганці не голосувало 140 виборців в с. Вербів більшовики так голосували що було 250 голосів більше, як виборців на списку.

В с. Дреців вивезли три родини, та арештували 6 осіб.

В с. Рай вивезли дві родини, та арештовано двох мушун.
Бережани рай-н населення до голосування ішло з нехитнов. більшовики ходили по мешканнях виганяли виборців.

Так виглядали "найдемократичніші вибори в світі, до Верховної Ради ССРСР",
10. II. 1946 р.

8

З В І Т

про хід виборів до Верховної Ради СРСР 10-го лютого 1946 р.

В жовтні 1945 р. в центральних і республіканських газетах Радянського Союзу, появилсь повідомлення про вибори до Верховної Ради СРСР. День виборів, Президія Верховної Ради призначила на 10-го лютого 1946 р.

Вслід за цим офіційним повідомленням, що раз то частіше в радянських часописах, стрічаємо більші чи менші статті, присвячені роз'ясненню будучих виборів. Вже в половині місяця грудня 1945 р. на цих самих шпальтах газет появилися списки кандидатів в депутати від інших виборчих округ. Численні агітаційні брошури, плакати, лозунги в справі виборів і виборчої системи заповнили всі кіоски, державні установи і агітпункти. Районні газети поміщували щотижня передовицю в справі виборів та їх кандидатів в депутати.

Поруч цих газет і журналів, брошур і плакатів, відділ пропаганди й агітації, який знаходиться при кожному комітеті КП/б/У, старався організувати в нище звітових районах по селах-постійних десятихатних агітаторів, по районних центрах - агітпункти. Їх ціллю було:

1/ Роз'яснити положення про вибори в СРСР і їх "найдемократичнішу" систему в світі.

2/ Піднести в масах авторитет компартії і її визначну керівну роль в житті радянських людей.

3/ Боротьба з українським національно-визвольним рухом.

4/ Здобути собі голоси виборців на висунені блоком комуністів і безпартійних кандидатів в депутати, Ткачука Івана та Чубея Михайла. Рівнож часті вселюдні мітинги та вуличні збори і демонстрації, мали бути "виявом" волі народу. Так була поставлена в нас справа про вибори більшовицької пропаганди й агітації по змісту і формі, яка в агітаційну роботу включала всю районну і сільську адміністрацію та інтелігенцію.

Хто ж були ці кандидати в депутати і як справді виглядала ця демократична система виборів в чотирьох районах буцацької округи, про це свідчать далеко не повні факти зібрані з терену, окремо по районах.

Характеризуючи загально хід виборів у цих районах, можна сказати, що тут про демократію виборів у ніякому разі не можна було думати не то говорити чи бачити на ділі. По перше, - що кандидатів в депутати до Верховної Ради виставили місцеві профспілки та культурно-спортові товариства, якими кермуєть компартія більшовиків, яка по закону і на практиці являється "керівним ядром" всего організованого життя в СРСР. І тому ці кандидати в депутати не відповідали волі народніх мас, а навпаки виразили волю компартії, яка у своїй політичній громадській діяльності на базується на потребах і природних вимогах українського народу. Самі ж ці кандидати з виборчими мандатами не можуть ніколи бути вибрані народом, коли напр. переглядаючи правдивий життєпис Чубея Михайла стрічаємо там між іншим, що він за польської окупації був караний владою за крадіж коней, а його загальна опінія серед населення дуже погана. Більшовики видвигнули в кандидати лише тому, що він є людина слабого характеру і буде служити так само ім, як гітлерівцям чи польським пілсудчикам.

Подруге, - що для переведення демократичних виборів в 100% більшовики мусіли кинути військові гарнізони, які своєю передвиборчою терористичною діяльністю, мали адувати вияв народніх мас. Численні арештування, вивози, биття людей і інші подібні дії більшовиків змусили населення іти голосувати за кандидатів компартії. Коли в інших демократичних країнах світу стримання від голосування є звичайною, завжди допускаємою справою, то в Радянському Союзі це каригідний вияв волі людини.

Потретє, - що на підставі закону "загального, рівного і прямого виборчого права при таємному голосуванні" діялося по терені безправство, таки за дерективною компартії, яка передбачуючи, що населення не піде голосувати за її ставленнями пішла в супереч волі народніх мас.

згідно з цим законом, виборці мали право голосувати за кандидатів інших партій і Союзу.

ЗАСВІДЧУВАЛЬНИЙ НАПИС СПРАВИ № _____

У справі (розділі опису, закінченому описі) підшито і пронумеровано 8 аркушів;

у тому числі літерні номери _____;

пропущені номери _____

+ аркушів внутрішнього опису _____

Особливості фізичного стану та формування справи	Номери аркушів
1	2

Спеціаліст

Посада

21 вересня 2018 року

(підпис)

Г. Таргашан

(ініціали (ініціал імені), прізвище)